ХУЛОСАИ

ШУРОИ ДИССЕРТАТСИОНИИ 6D.KOA-053 НАЗДИ МДТ "ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ ТИББИИ ТОҶИКИСТОН БА НОМИ АБУАЛӢ ИБНИ СИНО" БАРОИ ДАРЁФТИ ДАРАҶАИ ИЛМИИ ДОКТОРИ ФАЛСАФА (PHD), ДОКТОР АЗ РӮЙИ ИХТИСОС

Парвандаи аттестатсионии № _____

Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 24.12.2024 с. №40

Барои сазовор донистани Абдул Қоҳир Қодирӣ шаҳрванди Ҷумҳурии Исломии Афғонистон дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос.

Диссертатсияи "Роҳҳои оптимизатсияи ташхис, пешгирӣ ва табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахонаи сар", аз рӯйи ихтисосҳои 6D110114 – Стоматология, 6D110112 – Саратоншиносӣ ба ҳимоя 12.10.2024с. қабул карда шуд, протоколи №29 Шурои диссертатсионии 6D.KOA-053 назди МДТ "Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино" Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон (734003, ш. Душанбе, к. Сино 29-31), бо фармоиши КОА аз 06.09.2024, таҳти №314/ҳя.

Абдул Қоҳир Қодирӣ, санаи таваллудаш соли 1990. Соли 2015 бо муваффақият ДДТТ ба номи Абӯалӣ ибни Сино-ро бо ихтисоси "Стоматология" хатм намудааст. Аз соли 2017-2020 ҳамчун докторанти PhD-и Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон таҳсил намуд. Аз соли 2021 то ҳол ҳамчун Директори Шифохонаи стоматологияи "Алмос"-и шаҳри Кобули Ҷумҳурии Исломии Афғонистон фаъолият намуда истодааст.

Диссертатсия дар Муассисаи давлатии "Пажӯҳишгоҳи илмию клиникии стоматология ва ҷарроҳии ҷоғу рӯй" ва Муассисаи давлатии "Маркази ҷумҳуриявии илмии саратоншиносӣ" Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро шудааст.

Роҳбари илмӣ – доктори илмҳои тиб, профессори кафедраи онкология, ташхиси шӯоӣ ва муолиҷаи шӯоии МДТ «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино» Базаров Негмат Исмоилович.

Мушовири илмӣ – номзади илмҳои тиб, директори МД «Пажӯҳишгоҳи илмию клиникии стоматология ва ҷарроҳии ҷоғу рӯй» Қосимов Махмадулло Махмадиевич.

Муқарризони расмӣ:

Пулатова Барно Журахоновна – доктори илмҳои тиб, профессори кафедраи фанҳои клиникии Донишгоҳи Alfraganus Ҷумҳурии Узбекистон ва **Караев Идибек Исломуддинович** – номзади илмҳои тиб, директори Маркази саратоншиносии вилояти Хатлон ба диссертатсия тақризи мусбат доданд.

Муассисаи тақриздиҳанда: МДТ "Донишкадаи таҳсилоти баъдидипломии кормандони соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Дар хулосаи мусбат додашудаи муассиса, ки аз тарафи муқарриз доктори илмҳои тиб, профессори кафедраи стоматологияи муолиҷавии МДТ "Донишкадаи таҳсилоти баъдидипломии кормандони соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон" Ашуров Ғ.Ғ. имзо шудааст, қайд шуд, ки довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ 14 интишороти илмӣ, аз ҷумла 5 мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшаванда чоп шудааст, дар ҳаҷми умумӣ 3,5 варақи чопӣ, аз ҷумла саҳми муаллиф – 80%.

Муҳимтарин мақолаҳо дар мавзӯи диссертатсия:

1. Абдулкохир, Кодири. К вопросам клиники, диагностики, лечения сосудистых опухолей челюстно-лицевой области, шеи и свода черепа

(СОЧЛОШСЧ) / Н.И. Базаров, Ф.А. Имомов, Абдулкохир Кодири, М.М. Косымов, Ф.Х. Райхонов, И. К.Ниязов // Вестник Академии медицинских наук Таджикистана. - №2(26). – 2018. – С.256-264.

2. Абдулкохир, Кодири. К вопросу клиники, диагностики и оценки результатов комбинированного лечения кавернозных сосудистых опухолей кожи и её придатков свода черепа, челюстно-лицевой области и шеи (СОКПСЧЧЛОШ) / Н.И. Базаров, Ф.И.Шукуров, Абдулкохир Кодири, Ф.А.Имомов, М.М.Косымов, Ф.Х. Райхонов, А.А. Абдумуминов // Здравоохранение Таджикистана. - №1. – 2019. – С. 19-28.

3. Абдулкохир, Кодири. Некоторые аспекты клиники, диагностики и пути оптимизации лечения опухолей кожи и её придатков свода черепа и периорбитальной области (ОКПСЧПО)/ Н.И. Базаров, Ф.А. Имомов, Ф.И.Шукуров, Абдулкохир Кодири, Ф.С. Махмадов, Ф.Х. Райхонов, А.А. Абдумуминов, Й.М.Нуритддинов // Здравоохранение Таджикистана. - №2. – 2019. – С. 18-26.

4. Абдулкохир, Кодири. Вопросы клиники, диагностики и эффекивности лечения солитарных, первично-множественных доброкачественных опухолей и опухолеподобных процессов кожи и окружающих структур периорбитальной области (СПМДООПКОСПО)/ Базаров. Н. И., Имомов Ф.А., Шукуров Ф.И,, Абдулкохир Кодири, Косымов М.М., Кобилов Ж..А., Ниязов И.К., Юльчиев Р.И. // Здравоохранение Таджикистана. - №1. – 2021. – С. 24-31.

5. Абдулқоҳир, Қодирӣ. Клиника, ташхис ва муолиҷаи омосҳои рагии минтақаи ҷоғу рӯй, гардан ва гунбади косахона (КТМОРМҶРГГК) / Абдулқоҳир Қодирӣ // Авҷи Зуҳал. - №1. -2024. –С. 98-107.

Ба автореферати диссертатсия 5 тақриз ворид гардидааст:

1. Аз номзади илмҳои тиб, дотсент, мудири шуъбаи ҷарроҳии ҷоғу рӯйи калонсолони МД ММТ ҶТ “Шифобахш” Олимов Акбаршоҳ Маҳмадшоевич – эрод нест.

2. Аз номзади илмҳои тиб, дотсент, мудири кафедраи стоматологияи ортопедӣ ва ҷарроҳии ҷоғу рӯйи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Эгамова Шаҳноза Баҳридиновна – эрод нест.

3. Аз номзади илмҳои тиб, ассистенти кафедраи ҷарроҳии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Баротов Заробуддин Зайниддинович – эрод нест.

4. Аз доктори (PhD), мудири кафедраи фанҳои ҷарроҳии №2 Донишгоҳи давлатии тиббии Хатлон Норматова Маҳлиё Абдураҳимовна – эрод нест.

5. Аз номзади илмҳои тиб, директори ҶДММ Клиникаи стоматологии “Ипладент” Бекмурадов Берди Алтиевич – эрод нест.

Тақризҳо мусбӣ буда, дар онҳо мубрамият, навгонии илмӣ ва аҳамияти назариявӣ ва илмию амалии таҳқиқотии диссертатсия қайд карда шудаанд.

Интихоби муқарризони расмӣ ва муассисаи тақриздиҳанда асоснок карда мешаванд, ки онҳо бо дастовардҳои худ дар соҳаи стоматология, ҷарроҳии ҷоғу рӯй ва саратоншиносӣ пешсаф буда, дар ин соҳа ва дар ин мавзӯъ нашрияҳои илмӣ доранд, ки дар робита ба ин метавонад ба кори диссертатсионӣ аз рӯи мубрамият, аҳамияти назариявӣ ва арзиши амалӣ баҳои объективӣ диҳад.

Шӯрои диссертатсионӣ қайд мекунад, ки аз тарафи довталаби дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

Коркард карда шуд консепсияи илмӣ, ки ғояи нави илмиро дар асоси тадқиқоти фарогир ва таҷрибавӣ таъсис ёфтааст, ки методикаи нави таҷрибавиро дар бар мегирад. Ин методика имконият медиҳад қонуниятҳои

сифатан нави падидаи таҳқиқшавандаро ошкор намуда, равишҳои нав ва дақиқи ташхис ва табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавии дигарро муайян намояд.

Пешниҳод шудааст фарзияи асили илмӣ, ки ақидаҳои асили вобаста ба мавзӯи эълоншударо дар бар мегирад. Ин фарзия равишҳои нави илмиро баён менамояд, ки бо истифода аз муносибатҳои ғайрианъанавӣ дар таҳқиқи омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавии дигар роҳҳои навро барои фаҳмиши амиқтари қонуниятҳои ин падида пешниҳод мекунад. Ақидаҳои пешниҳодшуда имконият медиҳанд, ки усулҳои табобат ва барқарорсозӣ бо назардошти хусусиятҳои инфиродии беморон такмил ёбанд, ки ин равиши инноватсионӣ самаранокии клиникиро баланд мебардорад.

Исбот шудааст, ки ғояҳои нав, пешниҳодшуда дар ин таҳқиқот, имконияти васеи истифода дар оянда доранд, ҳам дар соҳаи илм ва ҳам дар истеҳсолот. Ин ғояҳо равишҳои навро барои фаҳмиши амиқи мавҷудияти қонуниятҳо, робитаҳои қаблан номаълум ва тобеиятҳо дар ташхис, пешгирӣ ва табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавии дигар ошкор менамоянд.

Ҷорӣ намудани мафҳумҳои нав дар соҳаи таҳқиқи омосҳои рагии мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва ҷойгиршавии дигар тағйиротҳои назаррасро дар бораи табобати, заминаи илмии мукаммалтарро ба вуҷуд овард.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот бо он асоснок карда шудааст, ки:

Дар рафти таҳқиқот **исбот гардид**, ки ҳангоми пайдо шудани омосҳои рагӣ дар пӯсти мавзеи ҷоғу рӯй, гардан, гунбади косахонаи сар ва дигар ҷойгиршавиҳо, беморон сари вақт ба муассисаи махсуси тиббӣ мурочиат кунанд, корҳои фаҳмондадиҳӣ ба таври фаъолона анҷом дода шаванд ва ин

имконият фароҳам месозад, то ин, ки ҳаҷми минималии амалиёти ҷарроҳӣ иҷро карда ва пешгирии ба маънои аслии васеи омосҳои рагӣ ба роҳ монда шавад.

Вобаста ба масъалагузории дар диссертатсия ҷойдошта самаранокии методҳои ададӣ, методикаҳои таҷрибавӣ ва равишҳои муосири таҳқиқи беморон бо омосҳои рагии мавзӯи ҷоғу руй **истифода бурданд**, ки имконият доданд равишҳои нави ташаккул ва табобати ин омосҳо ошкор карда шаванд.

Баён шудани тамоюл ва зинаҳои нави табобати беморон бо омосҳои рагии мавзӯи ҷоғу руй бо истифодаи методика ва алгоритми табобат, пешгирӣ, ки усулҳои нав дар 85% ҳолатҳо самаранокии раванди табобатро баланд мебардоранд ва хатари оризаҳои пас аз ҷарроҳиро то 92% коҳиш медиҳанд.

Тадқиқот номувофиқатии баъзе равишҳои қаблиро дар соҳаи табобати ҷарроҳии омосҳои рагии мавзуи ҷоғу руй **ошкор гардид**, ки боиси таҳияи усулҳои нав гардид. Масъалаҳои нав, ки дар рафти тадқиқот ошкор шуданд, ба беҳбуди табобати беморони дорои омосҳои рагии мавзӯи ҷоғу руй пас аз ҷарроҳӣ, коҳиши хатари оризаҳо ва беҳтар шудани натиҷаҳои функсионалии табобат равона шудаанд.

Робитаҳои сабабию оқибатии ин ҳодисаҳо бо дигар омилҳо, аз ҷумла ирсият, муҳити зист ба таври муфассал **омӯхта шуданд**. Ин таҳқиқот нишон дод, ки муносибати инфиродӣ ва истифодаи усулҳои инноватсионӣ дар табобат имконият медиҳанд, ки самаранокии табобати беморон бо омосҳои рагии мавзуи ҷоғу руй ба таври назаррас баланд бардошта шавад.

Аз нав такмил додани алгоритмҳо дар доираи ин тадқиқот имконият дод, ки натиҷаҳои нав дар табобат ва беморон бо омосҳои рагии мавзуи ҷоғу руй ба даст оварда шаванд. Алгоритмҳои инфиродӣ ва методҳои ададӣ, ки дар рафти таҳқиқот таҳия шудаанд, барои таъмини дақиқии бештари ташхис ва табобат истифода шуданд.

Аҳамияти натиҷаҳои бадастовардаи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар амалия, чунин тасдиқ карда мешаванд, ки:

Коркард ва ҷорӣ карда шудаанд фановариҳо ва методикаҳои нави санҷишии ҳаматарафа, ки дараҷаи татбиқи онҳо дар соҳаи табобат, пешгирӣ ва ташхиси беморон бо омосҳои рагии мавзуи ҷоғу руй нишон дода шудааст. Ин технологияҳои инноватсионӣ дар ташхис, пешгирии беморон бо омосҳои рагии мавзуи ҷоғу руй ба таври васеъ истифода гардида, самаранокии табобатро баланд мебардоранд.

Муайян карда шуд, ки шиносномаи нутқ ва алгоритми инфиродӣ дар табобати кӯдакон бо НМ метавонанд на танҳо дар марказҳои махсуси тиббӣ истифода шаванд, балки татбиқи онҳо дар истеҳсоли дастгоҳҳо ва технологияҳои нав, ки барои реабилитатсия пешбинӣ шудаанд, низ самаранок аст. Ҳудуди истифодаи ин методикаҳо дар доираи клиникаҳо, марказҳои махсуси реабилитатсия ва дигар муассисаҳои тиббӣ васеъ мешавад.

Офарида шуд системаи нави тавсияҳои таҷрибавӣ, ки дар асоси натиҷаҳои тадқиқот таҳия шудааст ва имконият медиҳад, ки донишҳои нав дар бораи ташаккул ва табобати омосҳои рагии мавзеи ҷоғу руй ба амалияи клиникӣ ворид карда шаванд ва барқарорсозии онҳо натиҷаҳои мусбат ба даст оварданд.

Муаррифӣ карда шуд маҷмӯи тавсияҳои методӣ ва дастурҳо барои фаъолиятҳои дараҷаи баланд, ки ба табобат ва барқарорсозии беморон бо омосҳои рагии мавзеи ҷоғу руй нигаронида шудаанд, ки ин пешниҳодҳо барои такмили минбаъдаи равишҳои клиникӣ ва методикаҳои барқарорсозӣ дар амалияи тиббӣ ва муолиҷа нақши муҳим доранд.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки **барои корҳои таҷрибавӣ** натиҷаҳои мусбат, ки дар ҷараёни таҳқиқот дар шароити гуногун ба даст омаданд, нишон доданд, ки равишҳои пешниҳодшуда,

алгоритми инфиродии барқарорсозӣ, самаранокии худро дар муҳити клиникӣ ва таҷрибавӣ собит намуданд.

Назария дар асосҳои далелноки санҷидашуда сохта шудааст, ки ба таври қатъӣ бо ҳодисаҳои интиҳоӣ ва натиҷаҳои интишоршуда дар мавзӯи диссертатсия ҳамоҳанг мебошад.

Хулосаҳои бадастомада аз таҳлили ин таҷрибаҳо нишон доданд, ки **ғояҳои асоснокшуда** ба ҷорӣ кардани равишҳои муосир дар табобати беморон бо омосҳои рагии мавзеи ҷоғу руй мусоидат намуда, дар шароити амалии клиникӣ низ ба таври васеъ қобили татбиқ мебошанд. Ин ғояҳо метавонанд ба таври самаранок дар марказҳои тиббӣ ва реабилитатсионӣ истифода шаванд, ки ба коҳиши хатари оризаҳо ва беҳтар шудани натиҷаҳои табобат мусоидат мекунанд.

Дар рафти таҳқиқот, натиҷаҳои муаллиф бо дигар далелҳои таҳқиқотҳои пешина **муқоиса шуданд**, ки нишон доданд равишҳои муаллифӣ, аз ҷумла истифодаи усулҳои пешниҳодшудаи муаллиф дар барқарорсозӣ, дар муқоиса бо усулҳои қаблӣ самаранокии бештар доранд. Дар муқоиса бо таҳқиқоти пешина, усулҳои муаллиф ба коҳиши хатари оризаҳо то 90% мусоидат намуданд, дар ҳоле ки усулҳои қаблӣ чунин натиҷаҳои баландро нишон надоданд.

Муайян шудаанд, ки натиҷаҳои муаллифӣ ҳам миқдоран ва ҳам сифатан бо манбаҳои холисе, ки дар мавзӯи мазкур оварда шудаанд, мувофиқат мекунанд.

Истифода кардашавии методикаҳои муосири ҷамъоварӣ ва коркарди маълумот имконият доданд, ки маълумотҳои аввалия ба таври ҳамаҷониба таҳлил ва коркард карда шаванд. Барои ҷамъоварии ин маълумотҳо, интихобҳои намояндагӣ бо асоснокии хостагарии объектҳо (беморон бо

омосҳои рагии мавзуи ҷоғу руй) ва мушоҳидаҳои дақиқ амалӣ гардиданд, ки натиҷаҳои тадқиқотро эътимоднок гардониданд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ аз иштироки ӯ дар ҳама марҳилаҳои раванди тадқиқот иборат аст: таҳияи тарҳрезӣ, банақшагирӣ, гузаронидани таҷрибаҳо, муоинаи клиникӣ ва табобати беморон, коркарди омории маълумоти гирифташуда ва тафсири натиҷаҳо, таҳияи мақолаҳои илмӣ, маърузаҳо ва коркарди техникӣ аз рӯйи корӣ диссертатсионӣ.

Дар маҷлиси 24.12.2024 Шурои диссертатсионӣ қарори сазовор донистани Абдул Қоҳир Қодирӣ дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисосҳои 6D110114 – Стоматология, 6D110112 – Саратоншиносӣ қабул карда шуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шурои диссертатсионӣ 19 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм 7 нафар аз рӯйи ихтисосҳои 6D110114 – Стоматология (3 нафар), 6D110112 – Саратоншиносӣ (4 нафар). Аз 19 нафар иштирокдоштагон дар маҷлис, ки ба Шуро шомил буданд, ба таври иловагӣ барои ҳимояи якдафъаина 6 нафар ворид карда шуданд. Овоз доданд: тарафдор 19, муқобил нест, бетараф нест, бюллетенҳои беэътибор нест.

Раиси Шурои диссертатсионӣ,
д.и.т., профессор **Бабаев А.Б.**

Котиби илмии Шурои
диссертатсионӣ, н.и.т., дотсент **Ҷонибекова Р.Н.**
24.12.2024

имзои/подпись
Бабаев А.Б.
Ҷонибекова Р.Н.
ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ/ЗАВЕРЯЮ
САРДОРИ ШӮҲБАИ КАДРҲОИ ДДТ
/НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА КАДРОВ ГГМУ
«24» 12 2024 с/г